

Hoe hoort mijn brein een valse noot?

In de serie Concert van de Week richt KNMO Klankwijzer de schijnwerper op concerten, presentaties en manifestaties met een opvallende artistieke invulling of een bijzondere aanleiding. In deze editie aandacht voor het collegeconcert Music Meets Art & Science waarmee het Open Fanfare Orkest op zaterdag 5 oktober in de Radboud Universiteit in Nijmegen de verbinding legt tussen muziek, kunst en wetenschap.

Tekst: Onze redactie
Foto: Aanlevering OFO

Hoe hoort mijn brein dat ik een valse noot speel? En wat is de invloed op mijn spel als ik een extra stressfactor ervaar, bijvoorbeeld door afleiding tijdens het musiceren? Het effect van muziek maken op ons brein is de laatste jaren een veelbesproken thema. Muziek blijkt goed te zijn voor de groei van ongeboren kinderen, draagt bij aan de cognitieve en sociale ontwikkeling van kinderen en volwassenen en ook is muziek terug te vinden in allerlei therapierichtingen voor volwassenen ter ondersteuning van bijvoorbeeld pijnbestrijding en verzorging van dementerende ouderen. Hoewel wetenschappers dit al langer weten, is dit inmiddels ook bij een steeds groter publiek bekend geworden.

Dimensie

Met het collegeconcert Music Meets Art & Science voegt het Open Fanfare Orkest hier nog een dimensie aan toe. Namelijk, wat zijn de effecten van het actief (als muzikant en dirigent) en passief (als toehoorder) beleven van muziek? En wat gebeurt er als de informatieverwerking om te kunnen musiceren onder druk komt te staan, bijvoorbeeld als gevolg van een onverwachte gebeurtenis of een aanhoudende door ziekte? "Het gaat niet direct om een echt wetenschappelijk onderzoek", zegt neuropsycholoog dr. Anja Vinck. "Het is meer verkennend en ervaringsgericht, met name bedoeld voor de leden van het orkest. We wilden het orkest aan den lijve laten onderkennen welke informatieverwerking nodig is om muziek te kunnen maken en welke elementen dat proces kunnen verstoren. Dat heeft leuke resultaten opgeleverd."

Fragmenten

Het projectorkest OFO is vorig jaar ontstaan uit muziekvereniging Union uit Zelhem. Met interessante projecten, gastsolisten en verrassende cross-overs op aantrekkelijke concertlocaties wil het orkest onder leiding van Willem van Zee een alternatief bieden

Musiceren met een extra afleiding. Het Open Fanfare Orkest experimenteert ermee tijdens het collegeconcert Music Meets Art & Science.

aan muzikanten die opzien tegen de gebruikelijke verenigingsactiviteiten. Het collegeconcert Music Meets Art & Science is het derde project van het orkest. Het muzikale programma vermeldt onder meer *The Lost Labyrinth*, van de Belgische componist Kevin Houben. Verder klinkt *Koit: A Symphonic Poem* van de Estlandse componist Heino Eller. Ook worden fragmenten ten gehore gebracht die de tegenstellingen tussen bekende en onbekende muziek en tussen harmonieuze en dissonante muziek benadrukken. Tussen de werken door vertelt

Anja Vinck, zelf muzikaal actief als klarinetiste bij harmonie Konigin Wilhelmina uit Wamel, in drie collegeblokken over de effecten van actieve en passieve muziekbeoefening. Om die effecten onder de muzikanten te onderzoeken, bezocht ze de afgelopen periode diverse repetities

van het OFO. Samen met de muzikanten werden onderzoeksvragen samengesteld en verder uitgewerkt. Daarbij stonden drie thema's centraal: wat wil je weten over de relatie tussen muziek maken en het brein? Wat merk je ervan als je muziek maakt?

En wat merk je ervan als je muziek luistert? Leden gaven op post-its aan op welke prangende vragen ze in relatie tot deze materie wel eens het antwoord zouden willen weten. Dat leverde uiteenlopende vragen op. Waarom is de vingervlugheid bij de een groter dan bij de ander? Of waarom kan ik niet autorijden met fanfaremuziek op de achtergrond?

Effecten

Het maken en ook luisteren naar muziek is van invloed op een breed scala aan cognitieve functies zoals plannen, geheugen en aandacht. De

effecten van fanfare- of blaasmuziek ten opzichte van andere soorten van muziek staan zelfs beschreven in de wetenschappelijke literatuur. Vinck: "Ik zal daar tijdens een van de collegeblokken op ingaan. Zo ontwikkelt en vormt het brein zich specifiek op basis van bijvoorbeeld het spelen van een trombone of een saxofoon."

Kunstwerk

Om de totaalbeleving van het collegeconcert compleet te maken, werkt OFO voor dit project samen met Kunstlab uit Arnhem. Zij hebben een zogeheten 'canography' machine ontwikkeld waarmee geluid door middel van een membraan en pennen omgezet wordt in een visueel kunstwerk. Hiermee ontstaan live-beelden die tijdens het collegeconcert worden geprojecteerd.

Collegeconcert Music Meets Art & Science door Open Fanfare Orkest: zaterdag 5 oktober ~ 20.00 uur - Radboud Universiteit Nijmegen. Kaarten: <https://openfanfareorkest.nl>.